

Feliç dia de la Constitució **14 de març del 2025**

L'edifici constitucional que es va bastir fa trenta-dos anys resisteix però van apareixent algunes esquerdes. Obviar la necessitat d'una actualització per manca de voluntat o potser per incapacitat política acabarà debilitant la Constitució.

Tot i això estic fermament convençut que, encara que poguéssim convenir que la Constitució pateix de tots els defectes que la pretesa "nova política" li vulgui atribuir, o tots els vicis que hom li vulgui imputar, quan algú la menystingui sempre hem de contestar sense cap mena de vergonya que és la "nostra" Constitució.

Amb independència de les seves deficiències originals –algunes li'n coneixem– i dels seus vicis adquirits, la Constitució aprovada en referèndum en un cada cop més llunyà 14 de març del 1993 continua essent la nostra Llei fonamental.

Andorra és avui una comunitat política que s'ha desenvolupat des de fa més d'una generació –la dels meus fills– en un marc de llibertats constitucionals i d'activa participació ciutadana en els afers públics.

La Constitució ha estat el marc, en termes polítics i jurídics, del procés de consolidació de les llibertats públiques i d'assentament de les institucions de l'Estat de Dret democràtic i social. Els que havíem començat a fer política abans de la Constitució sabem el que era una democràcia ortopèdica sota el paternalisme autoritari dels serveis dels Coprínceps. Un país que l'any 1993 no admetia el matrimoni civil dels seus ciutadans ni permetia el divorci. Un país que tenia sota vigilància els mitjans de comunicació.

Si volem encarar positivament l'aniversari de la Constitució, hem de veure que la feina pendent és la de mantenir les condicions que facin possible l'obertura d'un debat sobre el futur, capaç de generar el consens suficient sobre el que cal mantenir i el que correspon reformar.

Trenta-dos anys és una bona etapa però potser encara no hem arribat a la maduresa constitucional. La Constitució del 1993 és encara força jove.

Pot semblar paternalista però les comunitats polítiques petites, comparables a la nostra, necessitem una llei de capçalera que digui les paraules bàsiques a les quals la ciutadania pugui adreçar-se com a fonament de la societat constituïda.

Això vol dir que tenim una Constitució, les paraules de la qual no són endebades sinó que en bona mesura estan assegurades per mitjà de les institucions que esmenten: el Consell General, el legislador democràtic, la justícia constitucional, que evita desbordaments, i els Coprínceps, que arbitren i moderen el funcionament de les institucions, més enllà que la seva figura agradi o desagradi.

La Constitució és la norma que ens uneix i ens protegeix, no ho hauríem de perdre de vista.

Jaume Bartumeu Cassany, excap de Govern i membre del Consell Nacional de Progressistes-SDP